

Lykilin til framtíðina

Rani Nolsøe,
Íverksetarahúsið

Mitt í rokanum av tíðindum um ES boykott, svartar og reyðar boykottlistar í Ruslandi, tí stóra makrelstovninum, sum kann broyta ferðingarmynstur nær sum helst, niðurbraððingini av línufiskariðinum, áralangum landskassahalli, og ikki minst boðunum um eina hóttandi og áhaldandi fólkafráflyting, frættist bráðliga, at altjóða oljufelagið BP hevur gjørt eina stóra íløgu í føroysku íverksetarafyrirøkuna Decision3.

Tað, sum byrjaði sum eitt reint hugskot hjá Ólavi Simonsen um eina skipan, sum betrar trimmið á skipum við oljusparingum fyri eyga, er nú endað sum ein realistiskur gjøgnumbrots móguleiki fyri eina nýggja fyrirøku á altjóða marknaðinum, við BP sum strategiskum íleggjara. Áðrenn tað, varð hugskotið ment til eina prototypu av íverksetarafyrirøkuni Decision3, sum varð figgjað av føroyskum venturegrunnum.

Nýbrot

Her er talan um eitt satt nýbrot, tí við hesum hava vit fingið eina nýggja og týðningarmikla ressursu á banan. Nevnliga ta ressursuna, sum ger tað møguligt og lutfalsliga skjótt at koma tann langa vegin frá reinum hugskotum til nýggjar fyrirøkur.

Tey samfeløgini, sum duga hetta væl, eru tey innovativu samfeløgini í heiminum í dag, og tað kann ikki undra nakran, at tey klára seg nógv best. Sambært World Economic Forum sá topp fimm listin í 2013 soleiðis út: 1. Sveis 2. Singapore 3. Finland 4. Týskland 5. USA.

Tað verður spennandi at síggja, hvørja menning íløgan hjá BP kemur at skapa í Decision3, og um felagið fer at gerast ein vakstrarfyrirøka, tí, í tí kunnu liggja fleiri nýggj og spennandi arbeiðspláss.

Rætta vegin

Tað gongur avgjört tann rætta vegin í Føroyum í dag, men skal tað eydnast á hendan hátt at fáa skapt nógv nýggj arbeiðspláss komandi árini, so mugu teir stóru og ressursusterku aktørarnir í Føroyum av álvara inn á banan og vera við til at taka eina felags ábyrgd av innovatiónini, samstundis sum fleiri kavabóltar mugu á rull:

- Vit mugu hava nógvar føroyingar, sum vilja gerast entreprenørar við atgongd til góða ráðgeving, tí av

royndum vita vit, at fleiri verkætlanir detta niður fyri aftur;

- vit mugu halda fram við arbeiðinum at stimbra kreativitetin og mentalu íverksetaravøddarnir hjá skúlaungdóminum, so at tað alla tíðina verður ein stór tilgongd av ungum íverksetum;

- vinnulívið má fáa betri móguleikar at stuðla íverksetaraætlanum, millum annað við at gera slíkan stuðul skattafrían. Hartil eiga vinnan og almenni sektorurin at gera avtalur um krónu fyri krónu íløgur/figging í íverksetaraætlanir og í kreativar fysiskar karmar, sum optimera samstarv og innovatión;

- vælvitandi at Facebook, Google ella Apple neppa høvdu eksistera í Silicon Valley uttan tað almenna Stanford University, er tað innlýsandi neyðugt at uppbyggja eitt gott granskingar- og universitetsumhvørvi (R&D);

- vit eiga eisini at fremja avbyrokratiseringar í almennu kørmunum kring íverksetan, eitt nú við einki gjald at taka fyri stovnan av nýggjum íverksetarafyrirøkum, við eini fimm ára skattafrítøku fyri allar nýggjar íverksetarafyrirøkur, eini munandi einfaldari roknskaparlóg, skattafríari uppsparing hjá ungum, sum vilja spara upp til íløgur í íverksetan, við at innføra starvslønir til íverksetarar

við góðum hugskotum, og við at umleggja arbeiðsloysisstuðulin til aktivan íverksetarastuðul.

Innovatión ein felags ábyrgd

Við øðrum orðum: tað er ikki nóg gott, at onkur tekur sær av innovatiónini í samfelagnum! Í nýggjastu ársfrágreiðingini hjá World Economic Forum, The Global Competitiveness Report 2013-14 (weforum.org) verður pointerað, at fokus á innovatión, sum eini felags ábyrgd hjá leiðarum í privata vinnulívinum, í almenna sektorinum og annars úti í samfelagnum, og viljin til samstarv og íløgur í nýggj hugskot, er avgerandi neyðugt í altjóða kappingini millum tær fremstu tjóðirnar í dag.

Tess effektivari vit verða til innovatión, og tess fleiri hugskot vit fáa ment til fungerandi prototypir, og jú fleiri venturekrónir tiskil kunnu investerast, jú betri eru vit í veruleikanum til at benchmarka okkum við tær fremstu íverksetaratjóðirnar í heiminum.

Eina framtíð í Føroyum

Í hesum liggur lykilin til framtíðina, tí tað er í íverksetarafyrirøkum, at tey flestu nýggju - og oftast innovativu - arbeiðsplássini verða skapt, og tað eru slík arbeiðspláss, sum fáa vælqualifiseraða arbeiðsmegi til at velja eina framtíð í Føroyum.

BP íløgan í Decision3 er ein inspirerandi søga, sum vísir hvørjar móguleikar, íverksetan kann hava fyri Føroyar.

Nú er tíðin komin til at seta fulla ferð á innovatiónina og rokni eg við, at 2014 kemur at verða eitt áhugavert ár í so máta.

Føroyar er eitt lítið land og vit eru fáment. Men vit

hava atgongd til nógvar móguleikar, og ein av teimum tungu lyklunum í lyklinginum til framtíðina er innovatión!

Við ynski um eitt framtaksríkt 2014

BankNordik ásetur nýggj tæna­stugjöld

BANKNORDIK

1. august 2014 kemur eitt mánaðarligt kontugjald í gildi fyri kundar við kontu í BankNordik.

Kontugjaldið er 20 kr. fyri hvønn kunda, og hetta er uttan mun til, hvussu nógvar kontur kundin hevur í bankanum.

Hesir kundar skulu ikki gjalda kontugjald

- Kundar, ið eru føddir áðrenn 1. januar 1945
- Kundar undir 18 ár
- Nordik360 kundar
- NordikSolo kundar
- NordikUng kundar
- NordikBørn kundar
- Kundar, ið hava minst 100.000 kr. í samlaðum figgjarviðurskiftum* við bankan

Soleiðis sleppur tú undan at gjalda kontugjald

Um tú tek­nar teg til eina av fyrimunaskipanum bankans, skalt tú ikki gjalda kontugjald. Gerst tú Nordik360 ella NordikSolo kundi, fært tú harafturat ágóðan av rentufyrimunum og fleiri ókeypis tæna­stum. Til ber at lesa meira um nógvu fyrimunirnar og móguleikarnar við fyrimunaskipanunum á www.banknordik.fo.

Tæna­stugjald í sambandi við flytingar

Kundar, ið eru føddir áðrenn 1. januar 1945, verða frameftir fevndir av vanligu prís­um bankans**, tá talan er um kostnað fyri flytingar til kontur í Føroyum. Frá 1. mars 2014 skulu hesir kundar so­statt gjalda vanligan prís fyri at gera flytingar við kassan ella umvegis teldupost.

Hetta er tó bert galdandi, um tað annars ber til at gera flytingarnar sjálvvirkandi umvegis Gjaldskipanina ella sum fastar flytingar. Ber hetta ikki til, eru flytingarnar framvegis ókeypis.

Tæna­stugjöldini verða ásett av handils­ligum ávum og orsakað av broytingum í rakstrarum­støðum bankans.

* Les meira um, hvussu samlaðu figgjarviðurskifti tíni við bankan verða roknað á www.banknordik.fo/figgjarvidurskifti.

**Sí prísbók á heimasíðu bankans.

www.banknordik.fo

Onga felags tilgongd

Tað sigur Marjus Dam, formaður í Kommunulækna­felagnum, um hvussu kommunulæknar viðgera áheitanir um kanning av krabba í prostata

Leo Poulsen

Kommunulæknar hava ikki eina felags tilgongd, tá menn mæta upp og vilja hava eina skanning fyri at kanna, um teir hava krabba í prostata.

- Nei, tað hava vit ikki. Tá menn koma til mín fyri at verða kannaðir, so kann tað vera tí, at teir hava beinleiðis trupulleikar við at koma av við vatnið, og so er sjálvandi neyðugt at kanna hesar sjúklingar, sigur Marjus Dam.

So finnast sjálvandi aðrir, har onkur í familjuni hevur havt prostata krabba, og tí ynskja at verða kannaðir.

- Tá taka vit ofta tey fólkinum og senda til kanningar, har mált verður tað, ið vit kalla

PSA. So eru aftir aðrir, ið ikki hava nakrar trupulleikar, men sum eru komnir eitt sidur upp í árini, og tí ynskja at kanna, um tað er nakað galið við prostata. Og tað er ofta í sambandi við, at tað eru aðrar kanningar, ið skjulu gerast, og so kanna vit tað eisii, sigur Marjus Dam.

Hann sigur, at um blóðroyndin er hækkað, verða teir vístir til ein urolog.

- Har verður so ein biopsi tikin fyri at staðfesta, um talan er um góð- ella illkynjaðan vøkstur í prostatakertlinum. Men tað er nakað, vit yvirláta til urologarnar at avgera, sigur Marjus Dam.

Fái tað ikki at stemma

Eirik Simonsen, formaður í prostatabólkinum hjá Krabbameinsfelagnum, hevur fyrr verið úti og sagt, at tað er ógvuliga ójávnt sum kommunulæknar gera, tá menn koma og ynskja at verða kannaðir fyri krabba í prostata.

Summir gera fegnir hesa kanningina, meðan aðrir draga á bæði borð, meðan summir aftur blankt nokta.

- Tað er nokk rætt, at tað hevði verið gott, um tað var ein felags tiltongd. Men nú er spurningurin, um vit hava ein felags holdning til, um vit gera eina prostata skanning, og tað hava vit ikki, staðfestir Marjus Dam.

Sjálvur sigur hann, at hann ikki biður um eina prostata skanning.

- Eg taki eina blóðroynd, sum kann geva eina ábending um tað er nakað at fara eftir við einari prostata skanning, og tað verður eisini kannað fyri prostata krabba á annan hátt. Men blóðroyndin er tað fyrsta, sigur Marjus Dam.

Urologarnir eru so teir, ið taka støðu til hvussu víðari skal farast fram, um talið í blóðroyndunum er hækkað.

- Men eg eri ikki kunnaður um, at nakrir læknar beinleiðis nokta at gera kanningar fyri krabba í prostata. Tað fái eg ikki ordiliga at stemma, sigur Marjus Dam, formaður fyri Kommunulæknarnar